

Függetlenség szemle

SZERKESZTI ÉS KIADJA: DR. HEGYMEGI KISS PÁL

Imrédy Béla miniszterelnök kaposvári szózata a nemzethez

Pontokba foglalta a miniszterelnök a kormány programját Magyaránny reformok küszöbén

Szeptember 4-én, a múlt vasárnap, az egész ország népének figyelmébe Kaposvárra terelődött, ahol nagy gazdagülés keretében mondotta el Imrédy Béla miniszterelnök szenzációs politikai nyilatkozatát.

Az érdeklődés óriási méreteket öltött, mert az egész ország sorsára nézve sorsdöntő problémák tisztázódását várta és remélte a közönség.

A miniszterelnök valóban

az ország minden bel- és külpolitikai kérdéseit érintette beszédében.

A bevezető részében Magyarország politikai helyzetével foglalkozott és bejelentette, hogy az olasz és német barátság a berlini és római látogatások után még jobban megerősödött, majd a bledi kisanant konferencia eseményeiről, Magyarország katonai egyenjogúságának elismeréséről számolt be.

Közölte, hogy

az első törvényjavaslat a honvédtörvényjavaslat lesz, amelyet ősszel a képviselőházban benyújt. E törvényjavaslat kimondja az általános védkötelezettség bevezetését, szabályozza a katonai szolgálati időt

és a levante intézményen keresztül, testnevelési kötelezettség bevezetésével előkészíti a katonai kiképzést és a kiképzés után kiszolgált egyéneket lövész szervezetekbe tömörítik.

Általános helyesléssel találkozott a miniszterelnöknek az a bejelentése, hogy

a kormány bevezeti a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálatot.

és az egész országra kiterjesztik a tej és cukorakciót.

Bejelentette a miniszterelnök, hogy 1939. január 1-én bevezetik a családi munkabérendszert.

Az örökösödéssel kapcsolatban

örökösödési alapot teremt a kormány.

Ezt az alapot gyermektelen, vagy kevés gyermekkel rendelkező családok örökségéből teremtik meg azok részére, akik sokgyermekkel rendelkeznek. Az örökösödési illetéket is felemelik progresszív

alapon. A telepítés gyorsabb végrehajtását és kishaszonbérletek alapítására

a háromszáz holdon felüli költött birtokok egyharmadrészét és az ötszáz holdon felüli szabadbirtokok egynegyed részét veszi igénybe a kormány.

Szándéka a kormánynak, hogy rendezze az összeférhetetlenség kérdését, ezt a képviselőkkel és miniszterekkel szemben is egyaránt szigorúan tisztázni fogják.

Igazság és béke

Kiemelte a miniszterelnök, hogy a Kormányzó Ur öfömméltósága Németországban tett látogatása, melyen a külügyminiszterrel

együtt ő is részt vett, olyan horderejű, amelynek jelentőségét még nem lehet eléggé hangsúlyozni. Az a nagyszerű utazás, mely alatt Kormányzó Urunk és hitvese az egész németbirodalom nagyrészét átutazva, a német lömegekben felbresztette az érdeklődést Magyarország iránt és a rokonszenvek olyan megnyilvánulását váltotta ki, mely messze felülmúlta a régebbi német nemzedékek hazánk iránt mutatott viselkedését is.

A német birodalom vezérével és kancellárjával folytatott megbeszéléseket, melyet a Kormányzó Ur öfömméltósága és a magyar kormány tagjai folytattak

kölesönös bizalom, barátság és szívéllyesség jegyében folytak le és lerakták a két ország

és nemzet gyümölesöző együttműködésének szilárd alapjait. E barátság ápolása azonban nem más ellen irányul, hanem heilleszkedni akar a nemzetek közös békés munkájába, melyet anyagi, szellemi és erkölcsi boldogulásokért kifejtének.

A tárgyalások célja elsősorban az volt, hogy az utódállamokban élő magyarság sorsát megjavítsák. A bledi konferencián kiadott közlemény már vázolta ezeket a tárgyalásokat, ahol hangsúlyoztuk, hogy

a fegyverkezési egyenjogúság magától értetődő jog. Ennek a magától értetődő felfogásnak elfogadásától egyes államok még távol álltak, de végre sikerült az ellenkezők táborát is e meggyőződésre hozni, s ezzel megteremtődött az előfeltétele az utódállamok és Magyarország közötti viszony normalizálásának.

Külpolitikai szempontból jelentős külföldi utazásokon a magyar élet problémáit sorra vették és kialakították, megreformálták azokat a terveket, melynek megvalósítását a kormány programmként célul tűzte ki.

Sok százezer hold földet vesz igénybe az állam kishaszonbérletek céljaira

Fokozatosan megszűnik a gazdavédelem

A Független Szemle múlt heti számában megírtuk, hogy a magyar mezőgazdaság átszervezésének mezőgazdasági életünk felújítása és annak egészséges alapokra való helyezésénél nagyon fontos, hogy a milliárdos állami beruházási hitelből jelentős összeget hasítson ki a kormány. Ugyanakkor megírtuk, hogy az egészséges újjászervezésnek, a gazdaságvédelmi intézkedések kétségtelen útjában állanak és addig bizony egészséges gazdahitelt nem lehet felépíteni, amíg a gazdavédelmi intézkedéseket nem tudtuk lebontani.

Megvalósítandónak jeleztük, hogy az eddigi

tíz holdon aluli gazdák adósságát átalakítva ne álljon meg a kormány, hanem a tizholdas határt legalább 50 holdig emelje fel.

Örömmel és meglepéssel látjuk, hogy a múlt héten jelzett szempontjaink vasárnapra már meg is valósultak, oly formában, hogy Imrédy Béla miniszterelnök kaposvári beszámolójában, nyilván pénzügyminiszterünk előterjesztése alapján bejelentette, hogy

a gazdavédelem lebontása terén is újabb nagy lépéssel fogunk előbbre haladni,

amennyiben nemesak a tizholdas, hanem az ötvenholdas birtokokig

véglegesen rendezni fogják, — hosszú lejáratúvá való átalakítás útján, — a védett gazdák tartozásait, azt az eljárást pedig, amelyet az ezerholdon felüli birtokoknál követtek, az egyéni kiegyezések útján tovább folytatják, egészen az ötszázholdas birtokokig.

Ezzel háromezerháromszáz birtok kivételével az egész körrülbelül nyolcvanezer védett gazdasság esel rendeződik.

Harc az idővel

Alig emlékezünk rá, hogy a háború kitorése előtti időt kivéve, ilyen nehéz atmoszféra ülte volna meg Európát, sőt talán az egész világot. Annnyira nyíltan írnak erről a vezető európai és amerikai lapok, hogy ma már nyugodtan kimondhatjuk, hogy a béke vagy háború kérdése dől el a legközelebbi időkben.

A kérdés súlypontja, hogy vajjon az ötmillió cseh nép, tarthat-e súlyos elnyomása alatt négy-öt millió németet, két és fél millió tótot, egymillió magyart és több mint félmillió rutént? Bár a világsajtó részint a szudéta németek vezérszerepe, részint a mögöttük álló Német Birodalom miatt csak a szudéta németekről ír, de az ő kérdésükkel eldől a magyarok, tó-

tok és rutének elnyomásának kérdése is. Hiszen a pittsburgi hírhedt egyezményben a szlovákok maguknak nagy autonómiát kötöltek ki, a ruténeknek pedig ezt az autonómiát a békeszerződések is garantálják.

Vajjon csak háború árán vívható-e ki az elnyomott magyarok, tótok, németek és rutének joga, vagy békésen is rászorítható a hatalmak által ezen autonómiák és emberi jogok elismerésére az elbizakodott, elnyomó cseh nép, ez itt a kérdés?

Emiatt vannak állandó permanenciában már hetek óta éjjel és nappal az összes külügyi hivatalok és ezért oly lázas az izgalom, szinte világszerte. Ahogy a legtekintélyesebb angol lap, a félhivatalos

Times írja, az angol és francia diplomácia hallatlan erőfeszítése: »harc az idővel«, helyesebben; minden eszközzel odairányul, hogy a felvetett problémák békésen legyenek megoldhatók és se a csehek ne vigyék a németek elleni otromba támadásokkal és ostoba kihívásokkal törésre az ügyet, se pedig Hitler vezér és kancellár ne rögzítsen le olyan megállapításokat, amelyek aztán lehetlenné tennék, hogy bármilyen diplomáciai intervenció is segíthessen.

A bármily tekintélyes öreg Timesnek azonban nincs igaza. Nem az idővel harcol az angol diplomácia, hanem az időtől; azaz szeretné kitélni a döntést, amelynek végső és villámokkal terhes sötét felleget Európára egén talán már csak agyüdörgésekkel lesznek eloszlathatók.

Azt kérdezzük a Timestől és vele együtt az angol és francia diplomáciától, hogy vajjon az elmúlt két évtized nem volt-e elegendő idő arra, hogy a hallatlanul méltánytalan és igazságtalan Páris körüli szerződéseket békés revízió alá vonják? És azt kérdezzük, hogy vajjon a genfi Nemzetek Szövetsége aludt ezalatt a két évtized alatt? Hiszen az Alapokmányának főbb szakasza és elsősorban a hírhedt 19. §. módot ad a békés revízióra. És nem egyszer fordultak az érdekeltek a Nemzetek Szövetségéhez petícióikkal és szörnyű jajkiáltásaikkal, kérve ennek az intézménynek segítségét és intervencióját. Amint éppen a magyar Kövér Gusztávnak Genfben most megjelent franciayelvű nagyszerű munkája a legaktuálisabban kimutatja, csak a magyar kisebbségek ügyében közel félezer petíció került papírkoszába a Nemzetek Szövetségénél.

Nagyon csodálkozunk azon és velünk együtt bizonyára az egész világ páratlan közvéleménye csodálkozik, hogy az angol és francia diplomácia, amely húsz esztendeje élet-halál ura az egész világon, amely döntően befolyásolta a Nemzetek Szövetségének magatartását és ügyködését, ezután az elmulasztott két évtized után, amely alatt a legjogosabb, a legméltányosabb kérések, a legembertelenebb igazságtalanságok elleni panaszok is állandóan süket fülekre találtak, most az utolsó hetekben napokért és órákért kapkod és szinte perecekért esedezik és kér haladékol mindenütt.

Vannak a történelemnek olyan órái, amikor hosszú időkön át kiérlelődött helyzetek és felgyülemlett, milliókban és milliókban felhalmozott keserűségek kitörésre kerülnek oly elemi erővel, hogy azokat apró és furfangos diplomáciai mesterkedések, szemforgató kéréseskedések és képmutató alakoskodások még akkor sem akadályozhatják meg, ha azokat a legszébb frázisokba és a legvirágosabb szövegekbe is burkolják.

Az angol és francia diplomácia most igazságot, most méltányosságot, most várakozást, most időt, most békés tárgyalásokat kíván a németektől, a magyaroktól, a tőlőtől és ruténektől. Most ők apellálnak az okosságra, a türelmre, az emberiség javára, a népek érdekeire, ők, akik húsz esztendeig nyugodtan emésztettek és a legvéresebb embertelenségekre sem jöttek ki a sodrukából.

Ők, akik még néhány évvel ezelőtt is a Nemzetek Szövetségének alapokmányára hivatkozva az egész világot háborúba akarták vinni Olaszország ellen, most el akarják háritani a háborút az el-

nyomó esek fejé fölü. De elhárítható-e a végzet, amely sötéten rohan beteljesedése felé. Megállítható-e a lesújtó villám, a reszelő diplomatai frázisaival?

Bizonyára a Német Birodalom nagylelkűségén, már sokszor tapasztalt hallatlan türelmén, fegyelmezzel önuralmán, most sem fog múlni a béke. Bizonyára meg fogják kapni azt a rövid haladékol, amit a csehek megérdemelnek. Aminté az angol és francia diplomácia dédelgetett kedvenc torzslölykjéhez a kéréseket és szorítsa rá az elvakult és kihívó cseheket, hogy tegyenek eleget elvállalt kötelezettségeiknek: adják meg a megígért autonómiákat és mindezek fölött adják vissza a jogta-

lanul, kardesapás nélkül, ostobán ajándékba kapott és hazugságokkal, ferdítésekkel elharácsolott területeket az ősi Magyarországnak.

Azokat a könyveket, amelyek ma könyvtárakat töltnek meg és amelyeket nem kisebb emberek — hogy csak angolokra és amerikaiakra hivatkozzunk — mint Temperley, Nicholson, Hunter-Miller stb. írtak, vagy a memoárokat, mint Grey, House ezredesé, Bandholz tábornoké stb. vagy nyilatkozatokat, beismeréseket: mint legújabbban is Lloyd George-éit, nem olvasták, nem hallották az angol és francia diplomaták és a Nemzetek Szövetségének vezetői? Hiszen az egész világ népeinek száz és százmilliói, két évtizede is-

merik mindezeket és két évtizede várják a békeszerződések békés és igazságos revízióját: tehát senki sem csodálkoznék, ha az angol és francia diplomáciának ezek a kétségbeesett erőfeszítései, amikor most a legyőzötteknek, a legázotlatnak, az embertelenül elnyomottaknak méltányosságára és türelmére apellál, nem találának meghallgatásra.

Mégis mi hiszünk abban, hogy a legyőzöttek méltányosabbak lesznek. A kért időt megadják. Mi magyarok is türellemmel várunk, háborút mi sem óhajtunk. De azután lássuk, mégpedig nyomban, a komoly cselekedetek és a hatalmas garanciáit.

Y. S.

Sorsdöntő órák

Felmerült a cseh halármódosítás terve

A Times szerint a cseh kérdés sorsdöntő órái közelednek.

Chamberlain kénytelen volt vizsgálni Londonban, hogy maga vegye kezébe a tárgyalások vezetését.

A Times újabb vezércikkben követeli, hogy ha a prágai tárgyalások

meghiúsulnának,

a cseh kormány mondjon le a szudétánemeli területről.

A Times szerint a szudéta németek visszacsatolásának lehetőségét állandóan szem előtt kell tartani, mint a középeurópai béke egyetlen

biztosítékát és semmi ok nincs arra, hogy

ezt a lehetőséget Anglia kihasználatlanul hagyja a béke fenntartásának érdekében.

A Times vezércikke szerint a szudétánemeli követelések jogosak.

Óriás kincs a magyar föld mélyén

Mérsékelni kell az olajfélék árát

Mindnyájunk előtt ismeretes már, a különböző helyeken folytatott földfúró munkálatok eredménye. Az amerikai Eurógaszövetség, a fúrás nyomán olajat talált Inkén, majd utána a lipcei fúrások nyomán oly bőven és messze gazdasággal ömlik az olaj a föld mélyéből, hogy 1939. év végéig a termelés előreláthatóan

napi 66 waggon lesz.

Az amerikaiakkal kötött szerződés szerint, minden száz liter nyersolajból 15 liter a magyar államot illeti az ortaházi töltőállomáson átadva.

Nyersanyag szükségletünket eddig legnagyobb részt az oláhoktól

szereztük be, ez a szükséglet napi 66 waggont tett ki, természetesen ebben a meghatározott arányban mindenféle olajfélések szerepel. Az oláhoktól átvett nyers olaj keveréket hazai olajfinomítók dolgozták fel.

Rengeteg nemes valutát fizettünk eddig az oláhoknak. Ennek dacára igen sokszor megtörtént, hogy az oláhok éppen akkor szüntették be a nyersolaj szállítást, amikor arra országunknak a legnagyobb szüksége volt.

A hazai termelésű parafinbázisú nyersolajunk egy részét külföldre is eladhatjuk és kaphatunk érte asztalbázisú nyersolajat, amelyre — a megindult hazai nyersolajter-

melésünk dacára is — továbbra is szükség van. De ezért sem kell többé nemes valutát adni, hanem árucseré forgalom útján bonyolítjuk le a beszerzést.

Végre elérkezett az ideje annak, hogy a hazai termelésű petróleum, benzín és különféle olajok árát leszállítsák.

A magyar mezőgazdaság, de általában a magyar gazdasági élet várja, hogy olcsóbb legyen a petróleum, a benzín, a kenő- és a különféle olajok. Ezt az árszállítást annál is inkább meg lehet valósítani, mert hiszen Zala megyéből sokkal kevesebb vasúti és egyéb költség terheli a nyersolajat, mintha Oláhországból érkezne ide. Világpiaci viszonylatban is lényegesen olcsóbbá kell tenni a magyar petróleum termékeket.

A hajóutazás üdülést, pihenést szórakozást nyújt.

A MFTR sokféle járatainhoz: rövidebb, egész- és félnapos hajókirándulások és párórás üdítő hajóséták tehetők.

Kirándulásokra

a Budapest-Esztergom között közlekedő hajók alkalmasak.

Hajósétákra a Margitszigetre, Pünkösdfürdőbe való utazásra a budapesti hajójáratok Szent Gellérttér - Margitsziget - Pünkösdfürdő között szolgálnak.

Igen olcsó menetdíjak

A helyihajókon hétköznap délelőtt 6 személyes családjegy (2 felnőtt, 4 gyermek) egyszeri menetre 80 fillér.

Üdültesse gyermekét a pormentes, napsugaras Dunán

Megalakul a Mezőgazdasági és Hitelügyi Tanács

A Független Szemle már hírt adott arról, hogy a mezőgazdasági hitel kérdésének rendezésével kapcsolatban a kormány Országos Mezőgazdasági Hitelügyi Tanácsot állít fel.

Értesülésünk szerint a Tanács kinevezése egy pár nap múlva megtörténik.

A Tanács tagjai sorában a kormány és a Nemzeti Bank képviselőin kívül, a mezőgazdasági érdekképviseletek, továbbá a közgazdasági és hiteléletnek több vezető tagja foglal helyet.

Az Országos Mezőgazdasági Tanács még ebben a hónapban megkezdí működését a 9 hónapos gazdálkodás bevezetésével.

Huszonháromezer választó maradt ki a pestkörnyéki választói névjegyzékből is

Az új választói névjegyzékkel kapcsolatos kihagyások sorát most a pestkörnyéki választók óriási tömegei szaporítják.

Ujpesten, Kispesten, Pestszent-erzsébeten, Csepelen és Pest-szentlőrincen kerekén 23.000 választót hagytak ki az új névjegyzékből. Csepelen 9664 régi szavazó közül 3961 vesztette el választójogát.

A rengeteg adat szerint körülbelül 30-32 %-a a választóknak maradt ki a választói jogosultságból. Pestvármegye legutóbbi kisgyűlé-

sén Linhardt Antal felszólalt és az általános „választóirtással” kapcsolatban a következőket mondta: — Jegyzőkönyvekkel tudom bizonyítani, hogy Csepelen sokaknak nem kézbesítették ki a számláló lapokat, egész utcasorok maradtak ki a számláló biztosok jóvoltából. Sok helyen nem kérték egyáltalában az okmányok bemutatását, másutt kérték és azokat rendben is találták, de mindkét esetben kihagyták a választókat a névjegyzékből. Rengeteg számlálólap elűnt, a kihagyottak között szerepelnek: képviselőtestületi tagok, vir-

listák és ezenkívül is rengeteg adminisztrációs hiba történt.

Nagyon sok ember élt felszólalási jogával, de elutasították őket azzal, hogy a törvényes határidő még nem járt le.

Az ország különböző részéből is, különösen a nagyvárosokból számtalan panasz érkezik a jogtalan kihagyások miatt. Az ellenzéki pártoknak mindenestre fel kell készülniök arra, hogy a jogfosztott egyéneket, törvényes kereteken belül, jogaikhoz juttassák, mert erre a választójogi törvény módolt ad.

Támadás a gabona és a kukorica árak ellen

Maritima cég garázdálkodása a gabonatorzsdén

A mostani búzaértékesítéssel kapcsolatosan ismét előtérbe került a gabona határidő üzlet kérdése.

A gazdatársadalom részéről már régen felmerült az az óhaj, hogy szüntessék be a gabona határidő üzletet a tőzsdén, mely lehetővé teszi, hogy egyesek közönséges játékot üzzenek a magyar föld arany kincsével és annak árát mesterséges machinációkkal ingatagá tegyék, holott a magyar búza, a mi aranyunk és annak értékállósága körül semmiféle profit hajhászó játéknak nem szabad létrejönni.

Több ízben követeltük, hogy szüntesse be a kereskedelmiügyi miniszter véglegesen és azonnali hatállyal a gabonahatáridő üzletet a tőzsdén.

Egyesek óriási nyereségre tesznek szert és nem törődnek azzal, hogy kárhozatos játékkal a magyar gazdatársadalom igen nagy részét teszi tönkre.

Magyarázzák és minden erővel igazolni szeretnék a hivatalos körök felé, hogy a gabona és kukorica határidő üzletre azért van szükség, hogy az ár biztonságot meg tudják tartani, éppen a gazdák érdekében.

Úres beszéd ez.

A napokban szemünk előtt lejátszódott egy olyan furcsa és borzalmas kukorica határidő üzlet, amely mindenképpen a mi álláspontunkat igazolja.

A gabonatorzsdén működő cégek közül a Maritima gabonacég, Stux Gyula és Hugó magánbankház érdekelttsége folytat nagyobb arányú határidő üzletet és tevékenységével, spekulációjával rengeteg kár okoz sok kisebb cégnek, ezeken keresztül közvetve a magyar mezőgazdaságnak is. Hogy csak egy dolgot említsünk, ez a cég egy keddi napon 19.50 pengővel adott kukoricát nagy tételekben, szerdán pedig már két nap múlva 21.50 pengőért vásárolt. Lehetetlen helyzet

ez. A Maritima működése mindenképpen játék-jegyében folyik, soha nem hízlató részére vásárolja a kukoricát, hanem saját számlára spekuláció céljaira.

Felhívjuk Kunder Antal államtitkár úr figyelmét a tőzsdén uralkodó csúnya játékra.

Itt az ideje, hogy a szabadságterti tőzsdepalota terméiből kitalassanak azok az egyének és cégek, melyek a határidő üzletet jálékszerűen üzik és önző haszon-szerzés céljaira használják fel.

Be kell tiltani a kukorica és rozs határidő üzletet.

Meg kell állapítani az összes gabonaneműek és takarmánycikkek árát és megsemmisíteni a spekulációt.

A gazdasági élet nyugodt menét csak így lehet biztosítani.

A biharugrai Bölönyi-féle birtokügyben döntött a Földművelésügyi miniszter

Kisgazdák kapják a földet

A **Független Szemle** múlt heti számában a biharugrai Bölönyi-féle birtoküggyel kapcsolatban, megírtuk, hogy a birtokból dr. Bacsay Andor ügyvédnek eladtak

800 kat. holdai holdanként 250 pengőért.

Ez az adás-vétel nagy elkeseredést keltett az érdekelt kisgazdák körében és felterjesztéssel éltek a Földművelésügyi miniszterhez, hogy semmisítse meg ezt az adás-vételi szerződést és juttassa a földet az ottani kisgazdáknak, akik már hosszú idő óta várták a Bölönyi-féle birtokügy végleges rendezését.

Ertesülésünk szerint Sztranyavszky Sándor földművelésügyi miniszter most megsemmisítette a szerződést és dr. Bacsay Andor ügyvéd helyett a földművelő kisgazdáknak juttatja a földet.

Filos Pozsonyban a magyar szó

Sommer dr. közigazgatási főtanácsos a pozsonyi jegyzőhivatal főnökhelyettesének aláírásával, rendelet jelent meg.

A rendelet szigorú hangon megtiltotta a városi hivatal alkalmazotainak, hogy a hivatal helyiségeiben egymás között és a jelentkező ügyfelekkel magyarul beszéljenek.

A rendelkezés a felvidéki magyar társadalom körében nagy elkeseredést keltett annál is inkább,

mert a pozsonyi jegyzői hivatal tisztviselőit Pozsony városa fizeti. Harmincezer magyar polgárnak akarják most megtiltani, hogy a jegyzői hivatalban anyanyelvüket használhassák. Felháborító és értelmetlen ez a rendelkezés és világosan mutatja, hogy a csehszlovák kisebbségi törvényeket hogyan értelmezik és gyakorlatilag hogyan valósítják meg.

A francia hadvezetőség behívta összes szabadságolt katonáit

Francia lapokból nyert értesülés szerint, a francia hadvezetőség összes szabadságolt, tartalékos katonáját behívta szolgálattételre.

A behívottakat azonnal határvédelmi szolgálatra, az úgynevezett Maginot-vonal, véderő-övbe vezényelték.

A Községi Lóhúsüzem külföldről akar vágólovat behozni

Budapest Székesfőváros Községi lóhúsüzeme azzal a kérelemmel fordult a földművelésügyi miniszterhez, hogy adjon engedélyt 700 darab vágólo behozatalára valamely szomszédos állam területéről.

A lóhúsüzem a kérést azzal indokolta, hogy az üzem részére szükséges vágólo mennyiségét a szájszél- és körömfájás miatt csak korlátozott mértékben tudta beszerezni, ami az üzem nyugodt vitelét veszélyezteti.

A földművelésügyi miniszternek az az álláspontja, hogy a lószűcséget magyar piacokról kell beszerezni, de a szorult helyzetre való tekintettel most kivételesen előreláthatólag megadja a behozatáli engedélyt a Székesfővárosi Községi Lóhúsüzemnek.

KILENC SZÁZ VAGON HAGYMÁT VETT ÁT EDDIG A HAGYMAEGYKÉZ

Az idei jólsikerült makói hagymatermelés minden felkínált tételét eddig zökkenő nélkül átvette a Hagymaértékesítésre alakult Hagymakiviteli Egyesülés. Eleinte 5.50 P. volt a megváltási ár, majd később 6.80 P.

Jelenleg 5 pengőt fizetnek a hagymáért.

Tavaly ugyanilyen időben a hagyma ára 3.50 P. volt.

Legnagyobb hagymaátvevőnk Angliába, de nagy mennyiséget szállítunk az északi államokba is.

Ertesülésünk szerint az ország idei hagymatermelésének értékesítése teljes egészében biztosítva van.

Használjunk Szent István bélyeget!

Hus mellé kérjen Wellisch Első Kőbányai Konzervgyár által készített uborkát és paprikát. X., Kápolna-utca 9-11. Tel.: 14-90-84.

A Molinum malmok átadási szerződése

A kisgazdák és munkások örlését új terhekkel akarják sújtani

A Független Szemle már jelezte a multhetekben, hogy a Molinum malmok átadása a malomkartel részére káros és közérdekelt sért. Most az Új Barázda megállapítása szerint is, ez a tervezet közérdekelt sért és pedig azért, mert a tervezett megállapodás szerint, ha a kartel átveszi a Molinum malmokat, a Pénzüntézési Központ tíz éven keresztül más malomvállalatoknak sem anyagi, sem erkölcsi támogatást nem nyújthat.

Közérdekeltetés, hogy a halasi, félegyházi és gyulai malmok, ha a gazdák kezére jutnak, csak vám-örléssel Togliakozhassanak.

Közérdekeltetés, hogy a nagy malmok képviselőiből álló bizott-

ság az országban lévő összes malmokat P. K. ellenőrök, malomellenőrök és hites könyvvizsgálók útján ellenőrizheti, hogy a tényleges örlés után leróják-e a mázsafülléretet.

A Pénzüntézési Központ ezzel a szerződéssel, az egész magyar kormányt abba a kellemetlen helyzetbe hozza, hogy hirdetett elveivel ellentétbe kerül.

A Molinum malmok eddig körülbelül 20 millió pengőbe kerültek a magyar államnak. Most pedig 2 és fél millió pengőért akarják átadni a malomkartelnek. Lehetetlenség. Értelhetetlen, hogy a mai viszonyok között is akadhatnak még egyesek, akik ilyen közérdekeltetésű irányú megoldással

mernek magas fórumok elé állni.

Ma már a gazdaközönség és az ország népe nyitott szemmel jár és látja a tőzsde és a lisztipiac lovagjainak működését és nem hajlandó adófillérjeivel ezt a munkát támogatni.

A Molinum malmok haladéktalanul szövetkezeti malmokká kell átalakítani.

A magyar mezőgazdaság a jövőben csak a szövetkezeti malmoknak adja el gabonáját és a jövő gazdasági évre is úgy kellene intézkedni, hogy a Futura se adhaszon el a nagymalmoknak gabonát.

Egyszerű intézkedéssel rendelhető lenne teremteni ezen a téren.

Levél a szerkesztőhöz

A Független Szemle június hó 5-én megjelent 22. számában „Audiatur et Altera pars” (nem kell megharagudni az igazság megmondásáért) című cikk az összes Heves megyei gazdaköröket végigvándorolta és a gazdatársadalom, rendkívüli érdeklődéssel olvasta a cikk tartalmát. Rengeteg véleményt és levelet kaptam kisgazda társaimtól, valamennyien a cikkíró nézetét vallják s egyben arra kíváncsiak: mit szól ehhez Eckhardt Tibor öngyémeltősága és kisgazdapárti képviselő társai. Schol egyetlen lapban sem találtunk erre vonatkozóan választ.

Aláírás.

Az olasz zsidótörvény hatása

Az olasz akadémia elnöke bizottságot nevezett ki, amelynek feladata tanulmányozni a zsidóság befolyását az olasz életre a római kortól napjainkig.

Jólértesült körök szerint az olaszországi zsidóság augusztus végén történt összeszámlálása szerint a zsidók száma az 1931. évben kimutatott 40.000 főről legalább 70.000 főre emelkedett.

A Tevere részletes kimutatást közöl a zsidó tantervek megoszlásáról. Eszerint a főiskolákon működő 1362 tanár közül 176 volt zsidó. Az olasz földön működő 36 biztosító vállalatnál kilencvennyolc zsidónak volt vezető állása.

A felsőolaszországi lapok szerint egyedül Dél-Tirolban 500 zsidót érint a kiutalási rendelet. Trieszt városának a legutóbbi hetekig zsidó származású polgármestere volt, a nemrégiben lemondott Salem polgármester ugyanis félszidó volt. A trieszti tartomány fasiszta tanácsának alelnöke zsidó, úgyszintén a gyáripari szövetség elnöke, valamint az egyetem rektora is.

Szőlő, gyümölcs és bor kiállítás Pécsen

A pécsi jótékony nőegylet termeiben esztőtörtökön nyílt meg a szőlő, gyümölcs és bor kiállítás.

Több száz pécsi és baranyai termelő vesz részt a kiállításon francia barack, bor és szőlő termésével.

Sztranyavszky Sándor földművelésügyi miniszter arany, ezüst és bronz érmeket, más hatóságok díszes okleveleket adnak a győzteseknek.

A kiállítást vasárnap zárják.

A Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási r.-t. igazgatósága közli, hogy az Újpest télikikötő és Szent Gellért-tér, illetve Margitsziget Strandfürdő, valamint Újpest télikikötő és Békásmegyér-Pünkösdfürdő közötti helyihajójárókat az előrehaladott idősakra való tekintettel a folyó évben olyképp szünteti meg, hogy az utolsó járatok szeptember 11-én lesznek. „Zsófia” sétahajó szeptember 12-től kezdve a délutáni sétautóra 17 óra helyett 16.30 órakor indul. A 20 és 22 órai járatok indulási ideje nem változik.

Engedély nélkül telepített szőlők kiirtását megakadályozza a földművelésügyi-miniszter

Nagy izgalmat kelteit Pest vármegyében a polgárság körében, hogy az 1929. évi hegyközségi törvényt kíméletlenül végre akarta hajtani a földművelésügyi kormány.

Az általános gyakorlat szerint tudjuk, hogy a törvény: — törvény, mely mindenkit egyformán kötelez és tudjuk azt is, hogy a törvény nem ismerése nem mentesíti a következmények alól a törvénytörőket. A mostani nagy izgalmat éppen az keltette, hogy a futóhomokos, alföldi világban élő emberek, csak nagy ritkán olvasnak újságot és a hegyközségi törvény megjelenése a lapok részéről nem kapott olyan nagy nyilvánosságot, sőt a rádióon keresztül sem értesült a kisgazdatársadalom legnagyobb része a hegyközségi törvény életbe lépéséről és annak célkitűzéseiről és kényszerítő rendelkezéseiről oly mértékben, hogy mindannyian a törvény szellemének megfelelően tudtak volna, még idejekorán, intézkedni.

Ennek következtében állott elő az a sajátos helyzet, hogy most a kormány az összes engedély nélkül telepített szőlőterületeket könyörtelenül ki akarta irtatni, nem léve különbséget, hogy a telepítés futóhomokon vagy pedig mezőgazdasági művelésre alkalmas talajon történt-e?

Értesülésünk szerint a földművelésügyi miniszter megkegyelmez az engedély nélküli szőlőtelepeknek és az egész ügy felülvizsgálását rendelte el.

Nem szabad elfeledni, hogy egy nagy szőlőtelep rengeteg munkás-kéznek biztosítja a mindennapi belvő kenyeret és egy jólkezelésű és kulturált szőlőtelepet kiirtani vétek és bűn.

Csengőd, Kiskőrös és Kiskunhalas környékén körülbelül 1500 kat-

hold szőlőt telepítettek engedély nélkül.

Érdős lenne, ha a végrehajtási utasítást úgy módosítanák, hogy akik 1938-tól kezdve engedély nélkül telepítenek szőlőt,

azoknak szőlőjét könyörtelenül kiirtják, de a régieket ne bántásák.

A gyümölcstermelés mellett sok ezer ember kenyeréről van itt szó.

Angol zsidók bojkottálják az olasz árukat?

Rómából kapott jelentések szerint az a hír terjedt el, hogy az angol zsidók bojkottálni akarják az olasz termékeket.

A Giornale d'Italia ezzel kapcsolatosan azt írja, hogy az

olasz zsidók sorsa még nem dönt el, de ha a világ zsidósága e meggondolatlan lépést határozna el, az olaszországi zsidók sorsa, igen könnyen, nagyon rosszra fordulhat.

Az olasz zsidó törvény sehol nem

intézkedik az Abessziniában tartózkodó zsidók kiutasításáról.

Kelet-Afrikával — úgy látszik — az olasz kormánynak külön tervei vannak.

Valószínűnek tartják, hogy Abessziniában egy bizonyos területet fognak kijelölni nemcsak az olaszországi, de más országokból esetleg érkező kiutasított zsidók részére.

Ezeket a híreket hivatalosan még nem erősítették meg, de eddig még cáfolat sem érkezett.

Szüretelnek Gyöngyösön

Nem volt gyümölcs - szőlő sincs

Az utóbbi hetek szokatlanul nagy arányú esőzése következtében a szőlők repedezni kezdtek és idő előtti rothadást elkorcsultak, a gyöngyösi szőlőkben megkezdtek a szüretet.

Az idén Gyöngyösi kétszeres istenverés érte. Eleinte nagymértékben pusztította a peronoszpóra a szőlőt, később a rothadás, a törkén alig maradt fűrt.

Tavasszal a fagy látogatta meg őket és teljesen elpusztította a híres gyöngyösi gyümölcstermést. Az idei elmaradt cseresznye termés kb. ötszáz ezer pengő kárt jelent a

gyöngyösi gazdáknak. A kajszli és az őszibaracknál kb. ugyanennyi a kár. De kár jelentkezett a szilvánál, meggyénél, nyári körténél és minden egyéb korai gyümölcsnél is.

Tavaly a gyöngyösi csemegeszőlő kivétel meghaladta az ezerháromszáz vagónt.

az idén a szőlő kivétel még a kétszáz vagónt sem éri el.

Sok ezer munkás kéz marad az idén munka nélkül a gyöngyösi határban.

Szomorúan szüretelnek...

KÖZGAZDASÁG

Mozgalom a cukorgyárak kisajátításáért

A magyar agrárképviselők tekintélyes csoportja, a legerőteljesebb mozgalmat indítja meg, hogy az összes magyarországi cukorgyárakat sajátítsa ki a magyar államkincstár és — a szeszgyárak kisajátításához hasonlóan — állapítson meg egy méltányos megváltási kulcsot.

A megváltás után a cukorgyárakat alakítsák át mezőgazdasági cukorgyárakká és át kell adni őket a magyar mezőgazdaság kezelésébe.

A cukor-eladásából az évi töltetörlesztéseket könnyű szenel-

törlesztheti a mezőgazdasági szövetkezeti cukorgyár.

Ennek a megoldásnak tervezői szerint a cukorrépa beváltási árat azonnal duplájára lehet emelni, de még ilyen felemelt ár mellett is kifizetődő a termelés. Ezt túlhaladóan a fogyasztási cukor mai árára is lehet szállítani, ami okvetlenül a cukorfogyasztás oly mérvű emelkedését vonja maga után, hogy az államkincstár az esetleges cukoradócsökkentést, éppen a többletfogyasztás révén, meg sem fogja érezni.

A TÖKÉLETES SZERVEZÉS EREDMÉNYE

Gyümölcs és idénycikk kivitelünk állandóan emelkedik. — Már 8 millió pengő értékű gyümölcs és idénycikket exportáltunk

Augusztus hó második felében volt a folyó idényben a legszámottevőbb kivitelünk. — Gyümölcs-félék közül a legnagyobb mennyiségek szilva, dinnye, szőlőből kerültek kivételre, idénycikkek közül pedig a zöldpaprikából. Jelenlékeny volt ezenkívül almakivitelünk és a terméshez képest kielégítően alakult őszibarack kivitelünk is. Az idény végének megfelelően uborka és paradicsomexportunk visszaesett.

Augusztus hó második felében külföldre exportált gyümölcs és idénycikkek értéke 2 millió 100 ezer pengőt tett ki, miáltal július hó 1. óta külföldre lebonyolított árutömeg értéke, meghaladja a 6 millió 300 ezer pengőt.

Augusztus hó második felében lebonyolított kiviteli forgalom az egyes cikkekben a következőképpen alakult:

Alma-kivitelünk 79 vagon volt, miáltal az eddig lebonyolított összkivitel 181 vagonot tesz ki, ami 18 vagonnal több, mint múlt évi (163 vagon) kivitelünk. Tekintve, hogy a nyárvégi és koraőszi, téli eltarításra nem alkalmas almafajtákból (nyári pácmen, gravensteini stb.) kivitelünk még tovább tart, folyó évi almakivitelünk kb. 20-30 %-al lesz több, mint a múlt évi.

Körtéből eddig összesen 10,5 vagonot exportáltunk.

Szilvából 467 vagon kivitelünk volt, melynek kb. egynegyed része vörös szilvára, a többi kék szilvára, nevezetesen nyári-aszáló, vérébű, bestereci és muskotályra esik. Eddig lebonyolított összkivitel: 512 vagon és így máris 62 vagonnal exportáltunk többet, mint a múlt esztendőben. Minthogy a szilvakivitel idénye még tart, további emelkedésre számíthatunk. A termelőkre nézve a szilvaértékesítés járt a folyó idényben a legkedvezőbb eredménnyel, mert a gazda múlt évinél jobb termését átlagban a múlt évi ár kétszereséért tudta eddig értékesíteni. Kedvező körülmény az értékesítésnél, hogy a szilva minősége a folyó évben kiemelkedően jó, továbbá, hogy a legjelentékenyebb exportállam — Jugoszlávia — rossz ter-

mése miatt, versenyképesítő szerephez ez évben nem jutott.

Cukor és görögdiinnyéből összesen 186 vagonot exportáltunk, amiből 81 vagon esik cukor és 102 vagon görögdiinnyére. Összkivitelünk eddig 618 vagon és így a dinnye is azon gyümölcsfélék közé sorozható, melynek folyó évi exporteredménye a múlt évinél (795 vagon) végeredményben kedvezőbb lesz és amelynek értékesítése a jobb termés és a jobb árak folytán a termelőre nézve a rendesen hasznosabb volt.

Őszibarackból augusztus második felében 20,5 vagonot exportáltunk. Az eddig lebonyolított kivitel 32,5 vagonot tesz ki és így ha az időjárás lehetővé is teszi, hogy a szeptemberi beérésű áruból (Elbertas tb.) mutakozó felesleget exportáljuk, akkor is ez évi őszibarackexportunk kb. a fele lesz a múlt évinek.

Szőlőből 85 vagonot exportáltunk. A kivitel nagyobb arányú kialakulását hátrányosan befolyásolta egyrészt a kedvezőtlen, esős időjárás, másrészt, hogy a legnagyobb lömegű esemeszőlőnkért — a saszláért, — a német piac csak szeptember hó 1-ével emelte az átvételi árakat oly színvonalra, hogy a kivitel rentabilis lett. Szőlőkivitelünk további alakulása az időjárástól függ. Az erre alkalmas esemeszőlőfajták a folyó évben először márkázva kerülnek a külföldi piacokra. Rövid idő után már most megállapítható, hogy a márkázott magyar szőlő, — teljes bizalmat élvezve, a külföldi piacokon nagy mértékben emelte a magyar szőlő versenyképességét.

Zöldpaprikából 36 vagonot exportáltunk. Összkivitelünk 81 vagon, ami a továbbtartó kivittel még emelkedni fog.

Paradicsomból 16 vagonot exportáltunk, miáltal összkivitelünk 298 vagonra emelkedett. A kivittel befejezettek tekinthetjük azzal az eredménnyel, hogy ez évi kivitelünk 6 vagonnal több, mint a múlt évi.

Uborkából, kisalakú ecetes uborkából augusztus második felében 16 vagonot exportáltunk. Eddigi

összkivitelünk 304 vagon, egyezik múlt évi kivitelünkkel.

Belgiumba közel 100 vagon szilvát exportáltunk szabad valutáért. Ugyancsak szilvából 15 vagonot bonyolítottunk le eddig Angliába és 5 vagonot Franciaországba. Lengyel-

országba, Svájcba és Csehországba kb. 120 vagon szilvát exportáltunk. Kivitelünk volt Angliába dinnyéből és őszibarackból, mintahogy Svédországba és Finnországba is exportáltunk kis mértékben dinnyét, zöldpaprikát és 4 vagon almát.

Svájc háromszázezer mázsa búzát vesz át

Az illetékes tényezők már hosszabb idő óta tárgyalásokat folytatnak a búza kivitelnek szabad piacok felé való megindítása tekintetében és valószínűnek tartják, hogy elsősorban a szabad búzakivitel svájci viszonylatban válik lehetővé.

Svájc egyelőre háromszázezer mázsa magyar búzát vesz át 15 és egynegyed frankos áron.

Ez ugyan 5-6 svájci frankkal kevesebb az előző kampány árainál.

A búzapiac világszerte bekövetkezett árhanyallás lehet az oka ennek. A fuvardíjak tekintetében felmerültek bizonyos nehézségek, de remény van, hogy ezeket sikerül áthidalni, úgyhogy búzaexportunk a Svájci piac felé megindulhat és nemes valuta ellenében értékesülhet.

A búzaszállítás az olasz piacok felé már teljes erővel folyik, ezt

követik a németországi szállításra kerülő már régebben lekötött búzamennyiségek is.

A szabadpiacokon való búzaértékesítés sokkal nehezebb, mint a két előbb említett viszonylatban.

Illetékes körök szerint az export tevékenységét más szabadvalutájú országok felé is meg kell indítani, az erre vonatkozó tárgyalások folyamatosan vannak.

Sürgős megoldás kell, mert a gabonapiacra olyan erős a kínálat a gazdaközönség részéről, hogy a több mint négymillió mázsa piacra került búzamennyiség sorsa a legrövidebb idő alatt kell, hogy tisztázódhassék.

Az exporttevékenység megindulása állandóan csökkenti a felhalmozódott készleteket, a kínált mennyiségek és a búza tárolásával lassan apadni fognak.

A búza-kínálat az utóbbi napokban már csökkenő irányú.

Újjá születik a téglakartell?

A gyászos emlékeztető téglakartell 1935. év végén felbomlott s a kartell megszűnése óta a gyárak késhegyig menő harcát vívtak egymással a piac meghódításáért. A verseny eredménye volt az árak fokozatos eszküvése, ami természetesen megindította az építkezési tevékenységet. Az építkezések fellendülésével az összes képeslatos iparágban nagy arányú fejlődés és fellendülés következett be.

Egy néhány hét óta az építkezési tevékenység annyira csökkent, hogy a kis számú köz- és gyári építkezés alig van, téglakereslet alig mutatkozik, ennek dacára előállott az a furesa és a keresletkínálat törvényszerűségét megcáfoló — különös helyzet, hogy a téglakartell — emelkedtek.

A fővárosban a kisméretű falitégla árát rövid idő alatt 25 pengőről 33-35 pengőre emelték fel. Vi-

déki viszonylatban még nagyobb arányú áremelések történtek.

A téglagyárak az emelést a köz- és szociális terhek nagyarányú emelkedésével akarják magyarázni, valóság pedig az, hogy mesterséges áruhiányt idéztek elő.

Az előállított áruhiány megszűnteti a gyárak egymás közötti versenyét és szabadon drágítanak illetve drágítanak, ha az árellenőrzéssel megbízott kormánybiztos nem hiúsítja meg árdragító kísérleteiket.

Az építkezés fellendítése közérdek, mert köztudomású, hogy az építőipar fengeteg munkaalkalmat nyújt.

De ha a kartell megalakul — a túlzottan emelt árak rögzítésével — nagyban hátráltatni fogja az építkezési tevékenység megindulását.

Világoskék színű lesz az inségcukor

Miután cukorexportunk ráfizetéssel jár, — hiszen a kormány kénytelen az önköltségi áron alul exportált cukor után jelentékeny prémiumot adni — elhatározta a minisztertanács, hogy az export támogatása helyett inkább a hazai inséges vidékek cukorellátásának céljaira vásárol cukrot és így támogatja a cukoripart, amelynek fenntartása mezőgazdasági érdek.

A kormány elhatározása értelmében főleg a tiszántúli vidékeken igen olcsó árban fogják forgalomba hozni az úgynevezett inségcukrot, még pedig a Zöld Kereszt akció szervezetei útján.

Gondoskodni fognak arról is, hogy ennek az olcsó cukornak forgalombahozása ne zavarja a rendes cukorfogyasztást. Az akció-cukrot halvány világoskék-színűre festik, hogy megkülönböztessék az általános forgalomban levő cukor-

tól és ezt a cukrot kizárólag a zöldkereszt szervezete útján juttatják el a legszegényebb néprétegekhez.

Megállapították a lótt vad árát

A lótt vad kivitel terén új rendszert léptetett életbe a Külkereskedelmi Hivatal. A lótt vad árát országos viszonylatban megállapították, ezentúl a vidéki piacokon és a postahivatalokban, állandóan közzé teszik a tojás és baromfiárak mellett a lótt vad árakat is. Fogolynál, fácánnál darabonként, nagy vadnál pedig kilógramonként vonatkozik az ár.

Az első ármegállapítás szerint fiatal fogoly darabonként legalább 25 dkg-s súlyban 1 P. öreg fogoly 46 fillér. Az országos ár a kereskedő telephelyén értendő.

